

מהכפרים האוקראיניים בחם בקרתי בילדותי הציפו אותי פתאום בחוזקה. הנני דואג שבשום מקום בכתובים לא מצאתי מילה על קיומן של קהילות יהודיות קטנטנות אשר נמתקו ללא זכר כבר בימים הראשונים לאחר עזיבת המקום על ידי הצבא האדום מנסח להיזכר על הסימביוזה המזרח של שני גופים כל כך שונים, כל כך מנוגדים מבחינה רגשית: קהילות המיעוט של היהודים והרוב המכריע של הגויים. היהודים גרו בשכנות, היו גם מקרים של יחידים אשר מסיבת תעסוקתם נאלצו לגור במקומות מרוחקים אבל הם היו מבקרים בבית הכנסת בשבתות לפחות. אפשר היה לראות יהודים בתלבושות מסורתיות חולכים לבית הכנסת בנחותא ללא מורא ובשובם שוחחו ביניהם בשקט וכך התנהלו חייהם בשלווה אשר נקבעה עוד מהזמנים של הקיסרות האוסטרו-הונגרית. כידוע השלטון בוינה הצליח לשלוט בכל כך הרבה עמים מגוונים במשך כשבעים שנה (1848 - 1914) ללא מהומות. היהודים הרגישו בטוחים אצל פרנץ יוסף הקייזר האוסטרי והם לא התייחסו לשנויים פוליטיים אשר התרחשו החל משנת 1918. בהתחלה פטלורה אחר כך השלטון הפולני אשר ניסה בכל הדרכים להיפטר מהיהודים "עליית גרמסקיי" והשנאה החבויה אצל הגויים התפרצה במלוא כוחה עם הגעת הגרמנים. חלק קטן מאוד של היהודים היה עשיר - שדות, יערות, מסחר בעצים, תוצרת חקלאית, הכל עבר דרך ידי היהודים עד שהגיע לצרכן. הגויים נאלצו להסתפק בתוצרת עצמית למחיה כגון לחם, חלב, פירות, פטריות. הם לפעמים החליפו פירות יער, פטל, תותים עבור בדים זולים אותם היהודים הביאו מהערים. היה ידוע שהגוי קונה בכסף רק מלח ונפט. כמובן חנות מכולת יהודית אחת הספיקה והקניות היו רשומים כחייבים בתוך ספר עבה. רוב היהודים היו עניים מאוד, בקושי השיגו לחם וללא פרה במשק גם דברי חלב לא היו בבית אבל שנאת הגויים לא דילגה גם על מסכנים אלה. הקרפטים היו יפים, הנהרות, הגבעות מכוסים ירק, שמחה לעיניים. האוויר הצח שימש בימות הקיץ כמקום נופש ליהודים מערים בסביבה. כל זה נעלם כלא היה. הנני כותב שורות אלה לזכר הנפשות הטהורות אשר נטבחו על "קידוש השם" מעטים הם האנשים אשר שרדו את הימים החם ולכן הנני רואה כחובתי לכתוב עליהם. על כל המצבות ובכל הספרים של ערים גדולות מופיע שם העיר כגון "דרוהוביץ" בוריסלב והסביבה. לסביבה הקדשתי את האזכור מעלה. שם חיו יהודים לא פחות חשובים וצדיקים. יהיה זכרם ברוך.

תלביא - אלצרי - לאו הילא חת
 להצגות האצ"ל אות הנ"ל.
 קצת הסביבה לאו אילנות
 אור חובתי אכן התפלאתי
 א. י.